

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

Titvlvs VI. Vt lite non contestata, non procedatur ad testium receptionem,
vel ad Sentiam definitivam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

TITVLVS VI.

UT LITE NON CONTESTATA, NON
PROCEDATUR AD TESTIUM RECEPTIONEM,
VEL AD SENTENTIAM DEFINITIVAM.

Regula generalis hęc traditur, quod ante litis contestationem nec ad testium receptionem (super causâ principali scilicet) nec ad sententiam definitivam ferendam, quâ causâ principalis finiatur (neque enim de interlocutoriis sententiis sermo est) definiti debeat, quia tamen suas hęc regula patitur exceptiones, ideo in specie examinanda illa magis. Sit ergo

§. I.

De nonnullis casibus in specie, & jure expressis, in quibus lite non contestata testes recipi non debent, vel non ferri sententia definitiva.

Primò in causis matrimonialibus, si agatur de fœdere, & vinculo, ac valore matrimonii, ordo judiciarius exactè servandus non est, sed procedendum summarè, & celeriter negotium expediendum; si tamen de crimine tantùm agatur, adulterii v. g. ad separationem thori, testes recipi non debent, aut sententia definitiva ferri ante litis contestationem, etiam si Reus sit contumax, & excommunicari possit *c. Ad hac 1. & c. Accedens 4. h. t.* cùm in causa hac odiosa, quę tendit ad thori dissolutionem manente vinculo, rigidus ordo servandus sit. Secundò non potest procedi ad testium receptionem, aut sententiam de-

finitivam contra contumacem, in casu principali restitutionis, si lis contestata non fuerit, *c. Accedens 2. h. t.* quare excommunicari possit: totus enim processus in tali casu nullus & irritus est, si non contestata, quę est fundamentum validi iudicis ordinarii. Tertio, quare contra contumaciter absentem, testes recipi possunt ante litis contestationem, nec sententia definitiva super causa principali ferri, potest tamen actor, si reus contumaciter absens sit, in possessionem rei petite, custodię causam imponere, si verò res talis sit, de qua litigatur, dicto modo in possessionem mitti non possit actor, per censuram Ecclesiasticam compelli debet reus, ut compareat, & litem contestetur, *c. Tunc 3. h. t.* ubi contumacia reo tali prodest. Si actor post oblatum libellum, ante litis contestationem, contumaciter se abstergeat, audiendus Reus est, & ipsius defensiones, ac ferenda sententia definitiva, etiam si lis contestata non fuerit, ut nocens scilicet propter contumaciam actoris, qui liberè ad iudicium provocavit, patiatur.

§. II.

De pluribus Casibus exceptis, quibus lite non contestata, testes recipi possunt, vel etiam interdum ad sententiam definitivam procedi potest.

Primo si periculum in mora sit, quia testes sunt senes, vel valetudinarii, aut ex alia causa mors, aut diuturna absentia illius timetur, vel periculum est, ne testes rei gesta obliviscantur, possunt recipi testes, si civiliter tantum agatur) ne veritas scilicet occultetur, & probationis copia subtrahatur) quamvis lis contestata nondum fuerit. *c. Quoniam §. h. t.* non quidem, ut statim, si reus citatus, non possit, vel non possit comparere, ad definitivam sententiam procedatur, sed asserentur attestaciones tales, donec reus conveniri possit (si citari non possit) & ipsi ad defendendum exhibeantur (nisi in facto notorio, non ex juris necessitate ad cautelam tantum maiorem auditi testes fuissent) saltem intra

annum ab initio utilem, in progressu vero continuum à tempore, quo poterat conveniri, numerandum, ut ne videatur fraus aliqua in testium taliter facta receptione intervenisse. Hæc autem intelligi debent de testibus ex parte Actoris; Reus enim tam in causis civilibus quam in criminalibus testes suos producere potest, quodocumque vult, pro hac defensione, & petitione, ut ad perpetuam rei memoriam admittantur, ratione incertitudinis scilicet, ne probationes pro innocentia ejus illi pereant, nisi exceptio à reo opponenda, vim actionis habeat, uti est exceptio de non numerata pecunia intra annum opposita. Possunt tamen in pluribus adhuc casibus, ob contumaciam rei absentis recipi testes, & ferri definitiva sententia, ante litis contestationem, de quibus vide *c. ult. h. t.* Ex quo capitulo etiam habetur modus procedendi contra ream absentem contumaciter, si conveniatur actione reali, vel personali.

TITVLVS VII.

DE IURAMENTO CALUMNIÆ.

Iuramentum Calumniæ est illud, quo partes litigantes jurant, quod in iudicio tam agendo, quam excipiendo & defendendo absque fraude & calumnia versari velint, omniâque bonâ fide peragere. Plura censetur continere capitula hoc iuramentum his communiter versiculis comprehensa.

Illud iuretur, quod lis sibi iusta videatur,
Et si queretur, verum non inficietur,
Nil promittatur, nec falsa probatio detur,
Ut lis tardetur, dilatio nulla petatur.

Ll z

Et